

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštalno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravnstvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Poulični tepeži v zlatej Pragi.

Zlata Praga, glavno mesto prekrasne česke dežele je največje, najlepše slovansko mesto v Avstriji. V njem prebiva 160.000 Čehov; zraven je še 20.000 Nemcev in Judov. V cesarskem gradu stanuje cesarjevič Rudolf, njegova supruga Stefanija in vdova cesarja Ferdinanda, katero čast precej očitno zavidajo Čehom nekateri Nemci še bolj pa Magyari. Slednji so bržčas s svojim rovanjem zabranili slovesen sprejem Rudolfa in Stefanije v Pragi. Vrhu tega so Čehi zadnji čas začeli prosteje dihati. Ministerstvo grof Taaffejevo jim je uže marsikaj dovolilo, kar so prejšnji nemški ustavoverni strahonje celih 20 let zabranjevali. Letos jeseni ali vsaj drugo leto dobijo v Pragi česko vseučilišče. Dalje so česki voditelji Rieger, Skramlik bili od cesarja odlikovani z visokimi redi železne krone ob priliki, ko je bilo česko gledališče dozidano. Vsled tega je nastala med českim in nemškim prebivalstvom nekšna neprijaznost. No, in to so porabili nemško-liberalni listi, da bi Nemce in Čebe naščuvali v prepire, ravs in kavs, v tepeže in pobijanja, potem pa na ves glas upijali: „glejte, kako grof Taaffe narode miri, Nemce pripušča kar pobijati! Magyari, Bismark, hitite na pomoč, sicer nas vse Slovani požeró. Preden ne bo miru, dokler ne odstopi minister grof Taaffe in nemški liberalci zopet zasedemo ministerske stole.“ Tako je bilo osnovano in deloma uže dog这件ano.

Uže pred 14. dnevi smo pogosto v nemško-liberalnih listih čitali, naj pokažejo nemški dijaki ali „študentje“ v Pragi svojo moštvo ali „Mannesmuth“. Kam je tukaj pes taci molil, to so „študentje“ kmalu uganili in sedaj je vse jasno! Obžalovati je le, da česki listi niso hoteli črnovestne nakane sovražnikove spoznati, marveč so še neumno napeljavali vodo na ustavaški mlin. Zlasti „Narodni Listi“ so mnogo zakrivilili, da je razdraženost hitro vskipela in ustavovercem pomagala do nevarnega orožja zoper sedanje ministerstvo.

Nemški „študentje“, pogosto sinovi visokih gospodov, grajščakov, poslancev, profesorjev, ad-

vokatov, fabrikantov itd. začeli so dražiti česke dijake pa tudi česko prebivalstvo v Pragi. Začeli so čudno oblačiti se po šegi „nemških buršov“: visoke črne črevlje, bele hlače, kratke črne suk-njice, dolge rokovice, na glavi pa rudeče kape ali črne klobuke z lisičjimi repi okinčane. Učili so se malo. Večjidel razsajajo in pijančevajo. Zaporedom obhajajo kakšno nemško ali študentovsko veselico, pojejo „Wacht am Rhein“, nosijo rudeče-zlate trake, boje in zastave, ter zasramujejo vse, kar spominja Čebe na njihovo slovansko narodnost, šege, zgodovino!

V dokaz naj služijo nekatere podrobnosti po listu „Tribüne“.

Preden je prišlo v Pragi do tepežev, zgodilo je se pogosto, da so nemški, našemljeni dijaki ponoči česke napise, tablice s sten trgali, česke meščane psovali: s „česki pes“, „pokaža“. Dijaki nosijo večjidel debele palice in so jih nastavljali mimo gredočim med noge, jim klobuke z glave metali, s hodišč na ulice suvali, iz oken pri „Deutsche Lesehalle“ jezike kazali itd. Uže te surovosti so tolike, da so težko prenašati, ko bi človek imel golobje srce. Nasproti so toraj začeli česki dijaki nagajati nemškim, zlasti pa je česko prebivalstvo postalo razdraženo.

Dne 28. jun. so nemški dijaki najeli 40 voz, da se peljejo k Veltavi do parobroda in z njim potem v krčme v Kuchelbadu, 1/2 ure više Prage. Vozovje bili so z nemškimi trobojnicami prepleteni in z modrišom (Kornblume), nemškemu cesarju Viljelmu priljubljenimi cveticami, ozalšani. Dijaki so bili jednako okinčani in vodja bil jim je mladi knez Thurn Taxis, zato je nosil za klobukom tudi tri lisičje repe. Vzeli so tudi več psov seboj, katere so na trakih, slovanskih trobojnicah, privezane vodili, nek pes je na repu imel slovanske boje. Parobrod bil je jednako opravljen in sviral a je banda avstrijskega regimenta. Pojdoč k parobrodu so nemški dijaki od ljudj zahtevali, naj se jim odkrivajo. Dijaki se odpeljujejo v Kuchelbad, a česki dijaki pritisnejo jezni pešice popoldne za njimi: spremljani od ogromnega števila vsakojakega ljudstva. V veliki

dvorani, kder so nemški dijaki pili, peli in jedli, se snidejo se vé hudo drug na drugega razdraženi. Čehi so zapeli stojé in gologlavi cesarsko pesen česki ter zahtevali, naj tudi nemški dijaki kape snamejo. Tega niso storili in potem so začele besede, psovke leteti simotamo, kmalu tudi kupice, palice, stoli in naposled je bil krvav tepež. Žandarji so komaj zabranjevali največje nesreče. Českim dijakom se pridružijo česki delavci, komiji, meščanje tako, da so Nemci morali bežati proti Veltavi na paroprod. Mnogo izmed njih bilo je hudo tepenih. Jednemu so oko izbili. Zvečer bila je vsa Praga po konci in razdražene množice so začele hudo razsajati in Nemcem šipe pobijati. Jednak ramovž bil je 29., 30. jun. in še 1. julija. Policaji in žandarji so okolo 30 nemirnežev zaprli in se vrši sedaj preiskava.

Vsak avstrijski domoljub obžaluje in obsojuje, kar se je zgodilo v Pragi. No, in priznati moramo, da so česki župan v Pragi, in starejšinstvo, dalje česki profesorji in poslanci, boljši česki listi vse žile napeli, da so Čebe potolažili in odvrnoli od nadaljnjega razsajanja.

Zelo drugače obnašajo se liberalni nemški listi, poslanci in njihovi pristaši. Prvi še le prav ščujujejo namesto, da bi ljudi mirili, ter strašijo Nemce, kakor da bi bil res kdo izmed njih ubit in bi se jim bilo bati, da bodo vsi poklani. Nemški poslanci so se zbrali v Pragi in hoteli kar pred cesarja, kakor spomladi od liberalcev zapeljani kmetje. V prvem hipu so mislili, da bodo grofa Taaffeja podrli: dunajski mestni zastop je strastno resolucijo sprožil, v nemško-magyarskem listu „Pester Lloyd“ so zvali Bismarka na pomoč, češ, da bodo vsled tepeža v Pragi prijazne razmere med Avstrijo in Nemčijo prenehale, zraven pa so legali, da hoče cesarjevič Rudolf iz Prage uiti, da nameravajo svitli cesar novo ministerstvo poklicati — vse ker je par dijakov bilo tepenih. To je bilo preveč. Ustavoverci so prezgodaj razkrili svoje črteže. To so nemški poslanci sami kmalu zasluhtili in toraj se zadovoljili z nepotrebnim pozivom do českich Nemcev, naj se držijo svoje nemške narodnosti, katero jim itak nihče ne zatiruje.

Tako utegne tedaj tudi ova rabuka nemško-liberalne stranke kmalu v mlako pasti. Vendar škodovala jim bode veliko več, nego spodletelo jim ščuvanje kmetov v letošnji spomladi zadevno gruntni davek; kajti razkrite njihove spletkarije ob priliki neredov v Pragi bodo meščanstvo jim odvrnole tako, kakor je njihovo žuganje z Magyari in Bismarkom močno razžalilo avstrijsko domoljubje! Ali se mi vtikamo, kedar se Magyari pri volitvah tepejo in umarjajo? Ali je Bismark našemu cesarstvu jero? Izdajica je vsak, kdor zakletega sovražnika Avstrije vabi, naj bi se v njene znotranje domače zadeve vtikal. No, in ta madež je zopet vžgan nemško-liberalnej stranki. Hvala Bogu, da smo jo v manjšino potisnoli. Sčasoma jo moramo čisto potlačiti, to samopašno, sebično, gospodstva-

želno in nevarno stranko, ki se krmi in živi le od hujskanja avstrijskih narodov! Narodi pa hočejo mir in zastopnost med seboj!

Gospodarske stvari.

Nova sušilnica za sadje.

Gospod Alfred Hartmann, inženir v Trnovem na Kranjskem, je izsumil novo sušilnico za sadje. Ta nova sušilnica ima za nasipavanje sadja 26 metrov prostora, na kateri prostor se more 24 mernikov črstvega zrelega sadja nasuti.

Za kurjavo se more vzeti vsaka sorta premoga, šote ali drv. Potrebuje se kurjave prav malo, ker je naprava cele sušilnice taka, da majhen ogenj veliko vročine daje. Češplje se v 12—14 urah nježno in lepo posuše.

Sušilnica se, dokler je v porabi, s črstvim zrakom napaja. Toplota vlago v sopar spreminja in novi zrak sopar in vlago odpravlja. Tako je stvar, ki se hoče sušiti, vedno z novim in subim zrakom obdana. Kolikor bolj se pa ti dve stvari podpirate, toliko bržeje se sadje tudi suši.

Potroški za tako sušilnico so primeroma prav majhni in iznašajo okoli 130 gold. Zidovje ob straneh se more ali iz žgane ali nežgane opeke, pa tudi iz kamna ali celo iz spletenega vrbovja napraviti.

Gosp. inženir Hartmann je rad pripravljen, če mu kdo 6 gold. dopošlje, posebne načrte napraviti, po katerih je vsaki zidar v stanu tako sušilnico pozidati. Tudi je gosp. Hartmann pripravljn oskrbeti za kurjavo pripravo iz železa in poslati kilogram po 80 kr. Adresa se napiše: Alfred Hartmann, Ingenieur, Dornegg in Krain.

Pojatnica.

Pri goveji živini so samo francozi ali pojatnica pglavitna bolezen, ki je po postavi na 30 dni zavarovana. Ta bolezen ima svoj postanek v boleni spremembi raznih žlahtnih organov živalskega trupla.

To bolezen dobivajo najbolj krave v mlajših letih. Razvija se le bolj po času, tako da se prvi pojavi te bolezn skoraj vsakokrat spregledajo, ali sploh še opazijo ne. Celó živinskemu zdravniku je mnogokrat nemogoče prve početke zboljenja pri živi kravi spoznati in še določno izreči ta ali ona krava je pojatna. Zanesljivo gotovo se ta bolezen še le spozna, ko se zaklana žival raztelesi ali sekaira. Ta bolezen trpi včasih mesece, celo kakor skušnja uči, leta, da slednjich živinčeta, ako se prej pod sekiro ne denejo, popolnoma suha poginejo. Iz tega je tudi jasno, da se pri tako bolenih kravah cela vrsta raznih bolenih prikazni opaziti more.

Pri kravah se ta bolezen naznanja — pa tudi ne vsakokrat — po nekako prekomernem spolnem nagonu. S tem pa ni nikakor rečeno, da bi to bilo nezmotljivo znamenje te bolezn, ker je